

Vlooien

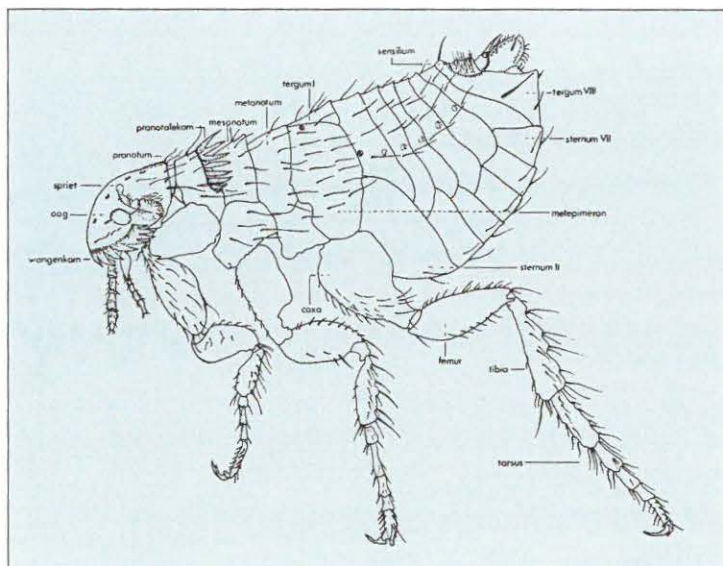
Vlooien zijn donker gekleurde, sterk zijdelings afgeplatte, vleugelloze insecten met goed ontwikkelde poten, waarvan het achterste paar zich heeft ontwikkeld tot springpoten. Ze bezitten stekend-zuigende monddelen en zijn ectoparasieten op allerlei zoogdieren en vogels.

VASTE VERBLIJF- OF WOONPLAATS

De verschillende vlooiensoorten hebben een voorkeur voor een bepaalde gastheer, maar zijn hier niet altijd aan gebonden. Dat geldt zeker voor de soorten waarmee wij meestal te maken hebben: de katten- en vogelvlo. Hun gehele ontwikkeling wordt in de nabijheid van de gastheer doorgemaakt, maar alleen de volwassen vlooien zijn parasitair. De larven niet, hun leefwijze lijkt meer op die van vliegenlarven. Een volwassen vlo leeft van het bloed van de gastheer. Voordat de vrouwelijke vlo haar eieren af kan zetten, is een bloedmaaltijd nodig. Vlooien komen voornamelijk voor bij diersoorten die een nest (huis, hol), en dus een vaste verblijfplaats hebben en veel minder bij rondtrekkende diersoorten. In Nederland en België komen ca. 50 vlooiensoorten voor. In grootte variëren vlooien van 1 tot 8 mm.

KATTENVLO

De meest voorkomende soort is de kattenvlo. Het gehele lichaam is goed gestroomlijnd en zijdelings afgeplat; zelfs de sprieten liggen in groeven langs de kop. Door de zijdelingse afplating kunnen vlooien zich gemakkelijk tussen veren en haren voortbewegen. De poten zijn krachtig ontwikkeld. Dit geldt in het bijzonder voor de achterpoten, waardoor het dier grote sprongen kan maken. Dit geeft de uit de pop gekomen vlo de mogelijkheid om op zijn gastheer te springen.

Wanneer de vlo een bloedmaaltijd nodig heeft en een goede plek op de huid heeft gevonden, wordt daarin met behulp van de maxillaire stiletten een gaatje gezaagd. Daarna wordt de epipharynx (holle buis) naar binnen gebracht om bloed te zuigen. De jeuk die na de vlooiensteek ontstaat, wordt veroorzaakt door speeksel dat de vlo in de wond brengt om stolling van het bloed in de epipharynx te voorkomen. Tijdens het zuigen ontdoet de vlo zich van de restanten van de vorige bloedmaaltijd die nog in de einddarm aanwezig zijn, net zo lang totdat eindelijk een druppel helder rood bloed van de nieuwe maaltijd uit de anus komt. De bloeddruuppeltjes blijven in bolvorm aan de anus hangen of worden met kracht weggespoten. Kattenvlooien zuigen dus meer bloed dan ze voor hun voeding nodig hebben. Het zijn de uitgestoten bloeddruuppeltjes die de donkere stipjes veroorzaken in de vacht van een bevlooid hond of kat.

VAN EI TOT COCON

Vlooien leggen, in vergelijking tot hun eigen afmetingen, vrij grote (0,5 mm) parelachtige, witte ovale eieren. Elk vrouwtje legt honderden eieren die, in tegenstelling tot luizeneieren, niet aan het lichaam of de vacht worden vastgehecht. De eieren vallen dus van de gastheer af. Sommige soorten leggen hun eieren niet op, maar in de omgeving van de gastheer. De eieren komen na 1 tot 12 dagen uit. Dit is afhankelijk van de omstandigheden.

Uit de eieren komt een pootloze, made-achtig wormpje gekropen. De larve voedt zich met organisch materiaal dat in huisstof of in nesten aanwezig is, en met bloedresten uit vlooienuitwerpselen. Ze zijn zeer lichtschuw en kruipen weg in naden en kieren, in nestmateriaal of onder de rand van de vloerbedekking. De larven hebben naast een geschikte temperatuur, een vrij hoge luchtvochtigheid nodig (ca. 70%). Het larvestadium duurt, afhankelijk van de soort en de tijd van het jaar, waarschijnlijk 2 tot 3 weken.

De larve vervelt driemaal. Van hun eigen speeksel spinnen de larven een cocon waarin het popstadium wordt doorgebracht. Omdat de spinseldraden kleverig zijn, hechten zich hieraan allerlei stofdeeltjes waardoor de cocon als het ware gecamoufleerd wordt. De duur van de poptoestand bedraagt 8 tot 14 dagen, maar voor andere soorten kan deze periode veel langer zijn. Waarschijnlijk overwinteren vlooien als pop.

MASSAAL OPTREDEN

Als de cocon, waarin zich de pas uit de pop gekomen volwassen vlo bevindt, absoluut met rust wordt gelaten, blijft de vlo in een soort slaaptoestand in de cocon zitten. Deze slaaptoestand kan

Vlooien hebben een volledige gedaanteverwisseling